

Live met PlayBack

Theatergroep Play-Back laat scholieren meespelen in een voorstelling over groepsdruk onder jongeren.

Jacqueline Kuijpers

DE JONGENS achterin de zaal van theater Para in Breda hebben geen achterwerk om op te zitten, maar hangen op hun onderste rugwervels op hun stoel. Mutsen tot op hun wenkbrauwen, afgezakte spijkerbroeken en grote schoenen – hun lichaamstaal spreekt boekdelen: wij zijn stoer. Die boodschap belijden ze ook met de mond. Deze 3-vmo'ers van de Nassau Scholengemeenschap in Breda voorzien de hele voorstelling van 'grappig' commentaar.

Het levert een Droste-effect op. Waar kijken ze naar: een interactief theaterstuk over groepsdruk onder jongeren. Wat doen ze: onder druk van de groep proberen 'leuk' te zijn. Voor de acteurs van Theatergroep PlayBack is het niets nieuws, vertelt artistiek leider Kim Zonneveld. "We maken ook mee dat de groepsdruk voorschrijft dat iedereen zwijgt. Of dat alleen de leider en zijn meelopers mogen spreken."

PlayBack speelt in het hele land op scholen en in theaters voor middelbare scholieren en mbo'ers. Vandaag op een CKV-dag (Culturele Kunstzinnige Vorming) voor een aantal middelbare scholen in Breda. "De voorstelling vanochtend was heftig", zegt Kim Zonneveld. "Het bleef onrustig, het daalde niet echt in." Toch noemt ze de voorstelling niet 'mislukt'. Actrice Sacha de Heer: "De jongeren hebben de thematiek herkend, dat hoor je aan het commentaar. Maar hoe rustiger de zaal, hoe genuanceerder je kunt werken. Wat wij willen laten zien is dat elke stap in een scène een keuze is, omdat mensen verschillend handelen in dezelfde situatie. Wat jij doet heeft direct effect op het gedrag van de ander. Daarvan willen we jongeren bewust maken."

PlayBack is een jonge theatergroep die de mogelijkheden van interactief theater onderzoekt. Het stuk HIT, dat ze vandaag spelen, bestaat uit 45 minuten theater en 45 minuten interactie met het

• **PlayBack-actrices hebben drie jongens uit het publiek het podium opgehaald. Ze mochten meespelen in een scène en er zodoende een andere draai aan geven.**

FOTO JOYCE VAN BELKOM

publiek. In zes scènes wordt een beeld gegeven van wat er allemaal gebeurt op het feest van Eef: er wordt gedronken, vreemdgegaan, gepest, gevochten. Een meisje heeft seks tegen haar zin. Het is een opzweepende voorstelling, waarin groepsdruk centraal staat. Seks hebben met een jongen omdat iedereen zegt dat dat zo hoort, om maar eens iets te noemen.

Na afloop van de voorstelling vraagt Kim Zonneveld het publiek wat ze van het feestje vonden. Als een meisje zegt dat ze de verkrachtingsscène afschuwelijk vond, vraagt Zonneveld haar wat de actrice zou kunnen zeggen om de situatie te keren. Met die tips spelen de acteurs de scène opnieuw. Het publiek mag 'stop' roepen als het weer fout dreigt te gaan. In tweede instantie vraagt Zonneveld jongeren op het podium om hun oplossing uit te spelen. Kort door de bocht gesteld worden goede oplossingen 'beloofd' met een goede afloop van de scène en worden slechte oplossingen 'bestraft' met een verdere escalatie.

Vandaag wordt de scène uitgespeeld waarin Bouke-met-de-grote-mond (Merel van Nes) en haar

vriend Michael-de-meeloper (Pepijn van Halderen) klasgenote Sonja-met-het-slepde-been (Sacha de Heer) beschimpen. Ze spelen 'doen, durven, waarheid' en Bouke laat Michael wild dansen met Sonja, die valt. Drie jongens uit het publiek mogen meespelen. Hun oplossing is om Bouke op haar eigen idee pakken met een spelletje 'wie heeft de meeste vrienden'. Scholier Job biedt Michael een biertje aan, die dat wel kan waarderen. Bouke scheldt Michael uit voor overloper. Daarop stap één van de scholieren naar

bieus, vertelt Kim Zonneveld. "Bijvoorbeeld dat Eef een mes moet hebben om haar vriendin die vreemdgegaan is met Eef's vriendje, neer te steken. Op zich is het goed om die dingen te horen, want die zeggen ze ook tegen elkaar. Maar het is voor ons balanceren: wat speel je wel uit en wat niet? De oplossing met het mes hebben we uitgespeeld, waarbij uiteindelijk Eef neergestoken werd en dus slachtoffer werd van haar eigen agressie."

De acteurs breken niet in in het groepsgedrag van hun publiek. Ze

SCHOOLVOORBEELD

voren en roept: "Jij beledigt Sonja, dat kan echt niet". De spanning stijgt voelbaar. "Wat nou beledigen", schreeuwt Bouke. "Jij altijd, met die stomme lok van je." Waarop de scholier met de lok Bouke's pet van haar hoofd slaat.

Op dat moment springt acteur Pepijn van Halderen er tussen: "Time-out". Zo snel kan het gaan. Net als in het echt. Merel van Nes zegt later: "Wij proberen ze uit hun tent te lokken. Tijdens het spel zie je echt iets in hun ogen veranderen." Sacha de Heer knikt: "We hebben al vaak trillende ventjes gehad op het podium."

De jongeren dragen uiteenlopende oplossingen aan. Soms ook du-

zullen ook niet de 'leiders' voor schut zetten. "Wij proberen ze juist tot inzicht te brengen door goede voorbeelden te laten zien", zegt Sacha de Heer. Of dat effect heeft weet ze niet, omdat ze voor elke groep altijd maar één voorstelling geven. "Het hangt er ook van af of de mentor in de klas er nog iets mee doet. In sommige groepen speelt zoveel en is zoveel aan de hand dat je graag een paar weken zou willen blijven!"